Evolusi Jawatankuasa Dasar Monetari Bank Negara Malaysia: Peristiwa Penting Sejak Penubuhannya

Jawatankuasa Dasar Monetari (Monetary Policy Committee, MPC) Bank Negara Malaysia telah mengadakan mesyuarat pertamanya empat belas tahun lalu. Sejak itu, MPC telah berkembang dan meningkatkan keberkesanannya sebagai satu-satunya badan yang bertanggungjawab merumuskan dasar monetari dan dasar bagi pengendalian operasi dasar monetari di Malaysia. Rencana ini secara ringkas memaparkan peristiwa penting dalam perkembangan MPC sejak ditubuhkan.

Tahun 2002 hingga tahun 2008: Membina Asas

MPC dibentuk pada tahun 2002. Pada permulaannya, MPC dibentuk sebagai sebuah jawatankuasa penasihat yang dianggotai pengurusan kanan Bank Negara Malaysia (Bank) yang menyokong Gabenor sebagai pembuat keputusan tunggal dasar monetari. Mesyuarat MPC lazimnya berlangsung seharian, dimulakan dengan pembentangan kakitangan, diikuti dengan perbincangan dalam kalangan ahli jawatankuasa dan diakhiri dengan keputusan yang dibuat oleh Gabenor mengenai pendirian dasar monetari. MPC yang bermesyuarat secara berkala berperanan untuk menilai keadaan ekonomi secara konsisten dan memastikan bahawa pendirian dasar monetari adalah sesuai mengikut perubahan prospek pertumbuhan dan inflasi.

Bahagian penting dalam proses membuat keputusan dasar monetari ialah proses dalaman sebelum mesyuarat MPC. Dalam hal ini, Kumpulan Kerja Dasar Monetari (Monetary Policy Working Group, MPWG) memainkan peranan penting. MPWG ditubuhkan pada tahun 2002 sebagai forum dalaman untuk membincangkan penilaian kakitangan mengenai perkembangan dan prospek terkini ekonomi,

Gambar Rajah 1

Proses Dasar Monetari di Bank Negara Malaysia

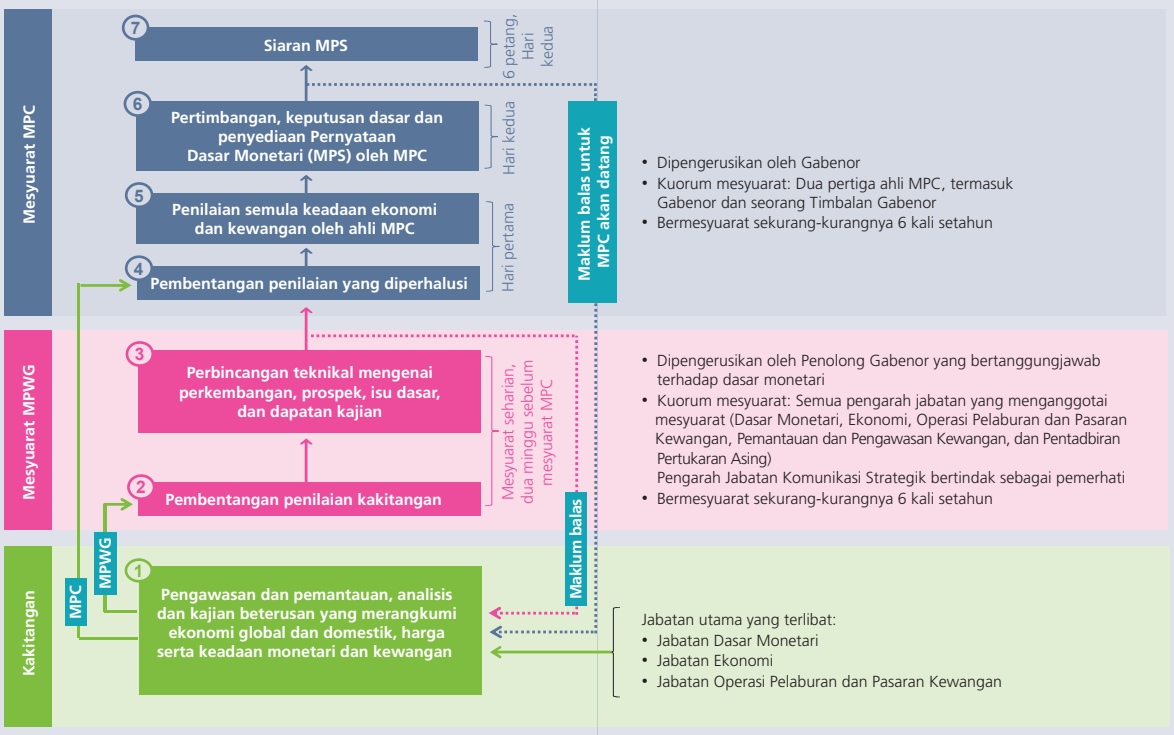

Nota: Penomboran menunjukkan urutan proses dasar monetari
Sumber: Bank Negara Malaysia

monetari dan pasaran kewangan, isu-isu dasar dan dapatan kajian sebelum pembentangan kepada MPC. Selain fungsi kawalan kualitinya, MPWG juga memastikan bahawa pandangan semua bahagian yang terlibat dengan Bank diambil kira dan dipertimbangkan dengan teliti. MPWG dipengerusikan oleh Penolong Gabenor yang bertanggungjawab terhadap dasar monetari dan ahlinya ialah pengarah-pengarah jabatan yang terlibat dalam bidang dasar monetari, ekonomi, operasi pelaburan dan pasaran kewangan, pemantauan dan pengawasan kewangan, dan pentadbiran pertukaran asing. Pada mulanya, MPWG bermesyuarat sekurang-kurangnya satu kali sebulan, tetapi mesyuarat ini telah bertukar menjadi lapan kali setahun pada tahun 2005 dan enam kali setahun pada tahun 2010, selaras dengan kekerapan mesyuarat MPC.

Komponen penting dalam pengendalian dasar monetari ialah komunikasi mengenai keputusan dasar kepada orang ramai dan pasaran kewangan. Alat komunikasi dasar yang utama bagi MPC ialah Pernyataan Dasar Monetari (Monetary Policy Statement, MPS). MPS yang pertama dikeluarkan pada bulan Ogos 2003, dan pada mulanya dijadualkan siarannya sebanyak empat kali setahun bersesuaian dengan penyiaran prestasi suku tahunan KDNK Malaysia. Tarikh siaran kemudiannya ditukar bermula pada bulan Disember 2005 supaya bersesuaian dengan tarikh mesyuarat MPC. Ini juga merupakan kali pertama penyiaran kalendar lebih awal bagi mesyuarat-mesyuarat MPC untuk tahun akan datang. MPS adalah pernyataan pandang ke hadapan yang menggariskan pendirian dasar monetari dan rasional bagi keputusan dasar yang dibuat.

Tahun 2009: Autonomi dan Keinstitusian

Pada tahun 2009, peristiwa yang sangat penting telah berlaku dalam perkembangan MPC dengan penguatkuasaan Akta Bank Negara Malaysia 2009[1] (Akta). Akta ini menetapkan bahawa dasar monetari hendaklah dirumuskan dan dilaksanakan secara autonomi oleh Bank dan dari segi undang-undang MPC diiktiraf sebagai badan yang bertanggungjawab dalam merumuskan dasar monetari dan dasar bagi pengendalian operasi dasar monetari di dalam negara. Akta ini juga menginstitusikan dan menjelaskan lagi beberapa aspek yang telah mantap dalam pengendalian dasar monetari oleh pihak Bank. Aspek ini meliputi, sebagai contoh, objektif dasar monetari, iaitu mengekalkan kestabilan harga sambil mengambil kira perkembangan dalam ekonomi, dan keperluan rasmi untuk menyiarkan MPS selepas setiap kali mesyuarat diadakan.

Selain itu, Akta ini memperkenalkan prosedur tadbir urus yang penting yang berperanan menyediakan rangka kerja untuk meningkatkan kemantapan bukan sahaja persekitaran untuk membuat keputusan dasar monetari, malahan akan turut membenarkan MPC untuk terus berkembang pada masa hadapan. Tadbir urus proses dasar monetari turut berpandukan undang-undang kecil MPC, yang antara lain, menyediakan set amalan untuk membuat keputusan dasar yang cekap dan mantap; mentakrifkan peranan, tanggungjawab dan kebertanggungjawaban ahli MPC; dan mentakrifkan kitaran membuat keputusan dasar monetari. Undang-undang kecil ini meliputi peruntukan seperti keperluan untuk campuran yang optimum (optimal mix) dari segi perwakilan konstituensi dalam komposisi MPC bagi mengimbangi keputusan yang berat sebelah, pendekatan membuat keputusan dan struktur mesyuarat MPC.

MPC berkembang menjadi jawatankuasa yang membuat keputusan berdasarkan persepakatan bersama dengan keputusan dibuat secara konsensus, dan Gabenor, sebagai Pengerusi, berperanan untuk mengetuai perbincangan dan pertimbangan, serta mendorong wujudnya konsensus dalam kalangan ahli MPC. Kriteria keanggotaan MPC juga ditakrifkan dengan lebih jelas dalam Akta ini. Pertimbangan menyeluruh untuk dicalonkan sebagai ahli MPC ialah mempunyai kepakaran dan pengalaman yang berkaitan dengan tanggungjawab dan fungsi MPC; dan seorang yang jujur, berwibawa dan berfikiran waras. Gabenor dan Timbalan-Timbalan Gabenor terus kekal sebagai ahli MPC selagi mereka masih memegang jawatan itu. Ahli yang lain dilantik oleh Lembaga Pengarah Bank daripada kalangan pegawai kanan Bank yang mempunyai

[1] Sila rujuk ``Rencana: Proses Dasar Monetari di bawah Akta Bank Negara Malaysia 2009´´, dalam Bab 3 Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia 2009 untuk huraian yang terperinci.

kepakaran yang berkaitan, atas cadangan Jawatankuasa Tadbir Urus Lembaga Bank[2]. Jawatankuasa Tadbir Urus Lembaga ini boleh mencadangkan ahli luar Bank kepada Menteri Kewangan untuk dilantik menganggotai MPC.

Tempoh setiap mesyuarat MPC juga dilanjutkan kepada dua hari. Ini bertujuan untuk memberikan masa yang mencukupi bagi pembentangan yang mendalam oleh kakitangan dan untuk ahli MPC menilai dan membincangkan implikasi daripada perkembangan baharu. Masa tambahan ini juga membolehkan pandangan konsensus mengenai hala tuju dasar berkembang, dan akhirnya penyediaan draf MPS. Akta ini juga menetapkan bahawa MPC perlu bermesyuarat enam kali setahun, dengan fleksibiliti untuk mengadakan mesyuarat tambahan jika perlu.

Tahun 2010 hingga tahun 2015: Meningkatkan Kemantapan Rangka Kerja Membuat Keputusan

Bank terus menghadapi persekitaran dasar yang mencabar pada tahun-tahun selepas mengalami kemelesetan ekonomi global. Ini sebahagian besarnya disebabkan oleh perkembangan dan ketidakpastian yang ketara dalam persekitaran ekonomi dan pasaran kewangan global. Dalam tempoh ini, beberapa usaha telah dilakukan oleh Bank untuk memperkukuh rangka kerja membuat dasarnya. Bank menubuhkan Jawatankuasa Dasar Bersama pada tahun 2010, iaitu jawatankuasa dasar peringkat tinggi yang terdiri daripada ahli MPC dan Jawatankuasa Kestabilan Kewangan Bank[3]. Jawatankuasa ini ditubuhkan dengan kesedaran bahawa dasar monetari dan kestabilan kewangan amat saling bergantung antara satu sama lain, dan penyelarasan yang berkesan antara kedua-dua dasar ini sangat penting untuk mengekalkan kestabilan makroekonomi dan kewangan. Jawatankuasa Dasar Bersama mempermudah pengawasan yang lebih meluas dan penilaian risiko yang lebih menyeluruh terhadap isu-isu dengan menggabungkan pengawasan makroekonomi dengan analisis sektor kewangan pada peringkat mikro. Ini membolehkan Bank untuk membincangkan isu-isu merentas pelbagai kategori dan memastikan pelarasan dasar secara berkesan yang mungkin mempunyai impak terhadap sistem kewangan dan ekonomi secara lebih menyeluruh.

Pada tahun 2012, proses ini berubah lagi apabila Kod Etika dan Konflik Kepentingan Jawatankuasa Dasar Monetari (Kod) diwujudkan. Kod ini menetapkan garis panduan bagi memelihara integriti membuat keputusan oleh MPC dengan berusaha untuk meminimumkan dan menguruskan sebarang konflik kepentingan. Selain itu, Rangka Kerja untuk Pelantikan Ahli Luar Bank kepada Jawatankuasa Dasar Monetari (Rangka Kerja) dalaman turut dirangka pada tahun 2012. Rangka Kerja ini menyediakan prinsip yang menjadi pedoman, berdasarkan kriteria yang ditetapkan dalam Akta dan undang-undang kecil MPC bagi memudahkan Jawatankuasa Tadbir Urus Lembaga Bank menilai kesesuaian calon luar Bank untuk dicadangkan sebagai ahli MPC. Rangka Kerja ini mengukuhkan perlindungan yang sedia ada, seperti menetapkan bahawa mana-mana calon yang dicadangkan untuk menjadi ahli MPC, Jawatankuasa Tadbir Urus Lembaga harus terlebih dahulu berpuas hati bahawa calon itu akan mengukuhkan kepelbagaian kepakaran dan pengalaman yang tersedia dalam MPC, dan menghendaki ahli luar Bank menyertakan penafian apabila memberikan pandangan dalam kapasiti sebagai ahli profesional di tempat lain supaya pembezaan dapat dibuat dengan pandangan MPC.

Dua ahli luar Bank telah dilantik pada bulan April 2015. Penyertaan ahli luar Bank merupakan peristiwa penting yang mencerminkan kemajuan berterusan MPC sebagai jawatankuasa membuat keputusan, dengan anggota luar Bank menambah kepelbagaian pandangan dan kepakaran yang berkaitan dengan proses membuat keputusan dasar monetari.

---

[2] Jawatankuasa Tadbir Urus Lembaga yang dianggotai oleh pengarah bukan eksekutif, membantu Lembaga Pengarah dalam peranan pengawasannya. Antara tanggungjawab Jawatankuasa Tadbir Urus Lembaga adalah untuk mencadangkan calon yang akan dilantik ke MPC dan Jawatankuasa Bank yang lain. Sila rujuk ``Rencana: Akta Bank Negara Malaysia 2009´´, dalam Bab 5 Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia 2009 untuk maklumat lanjut.

[3] Perbincangan selanjutnya mengenai Jawatankuasa Dasar Bersama boleh didapati dalam rencana ``Rencana: Jawatankuasa Dasar Bersama Bank Negara Malaysia´´, dalam Bab 3 Laporan Tahunan Bank Negara Malaysia 2012.

Gambar Rajah 2

Evolusi Jawatankuasa Dasar Monetari Bank Negara Malaysia

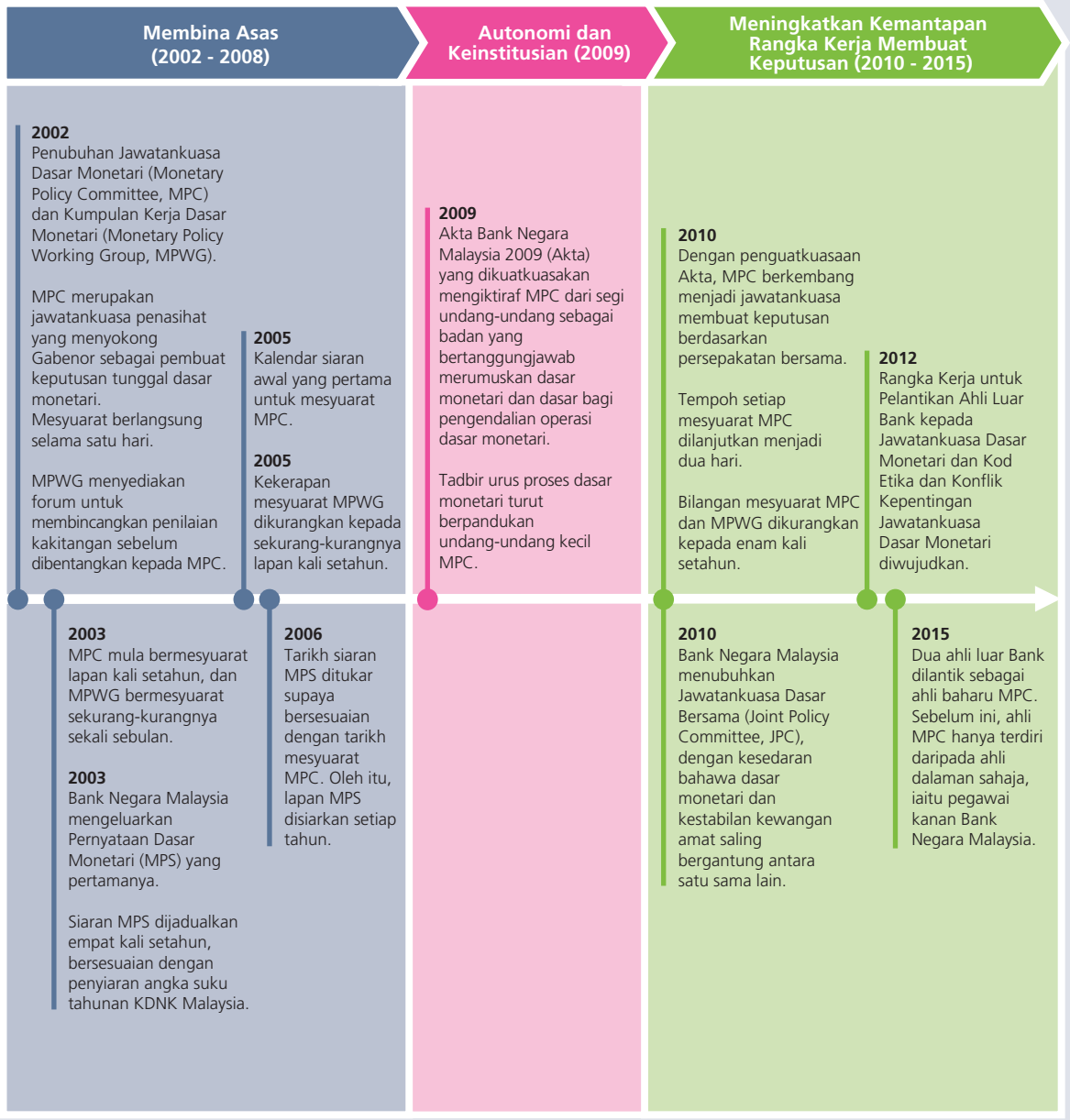

Sumber: Bank Negara Malaysia

Kesimpulan

Asas yang disediakan sejak kewujudan MPC empat belas tahun lalu, khususnya rangka kerja tadbir urus dan proses yang mapan, telah menyediakan satu platform yang kukuh kepada MPC untuk melaksanakan tanggungjawabnya merumuskan dasar monetari dan dasar bagi pengendalian operasi dasar monetari di Malaysia.